

ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

УДК 336.77

Сидоркіна Г. В., студентка 4 курсу
фінансового факультету
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Відкриття або розширення бізнесу за нестійкої законодавчої бази та існуючої системи оподаткування в Україні змушують підприємців вносити вимушені корективи у стратегію розвитку підприємства, що найчастіше потребує від них залучення додаткових фінансових ресурсів. Своєчасне поповнення оборотних коштів – головна мета провідних компаній, малих та великих підприємств [1]. Застосування наукового підходу до визначення організації процесу кредитування дозволить досягти позитивних результатів у вирішенні фінансових проблем підприємницької діяльності. Це й визначило вибір тематики дослідження, результати якого викладено в даній науковій роботі.

Метою дослідження є визначення особливостей організації процесу кредитування підприємств.

Дослідженням різних видів кредитування підприємств займалися такі наукові діячі, як А. Бланк [2], П. Л. Віленський [3], Л. Т. Гіляровський [4], Л. Л. Ігоніна [5], І. В. Ліпсіц [6], В. П. Ходаківська [7] та ін.

Аналіз праць зазначених авторів показує, що на сьогодні в економічній літературі не існує єдиного погляду щодо сутності кредиту. Виходячи з трактувань даних наукових діячів, хотілося б узагальнити ці поняття. Так, банківський кредит – це будь-яке зобов'язання банку надати позичальнику певну суму коштів у грошовій формі, яке надано в обмін на зобов'язання позичальника повернути суму основного боргу і сплатити відсотки, комісію та інші збори за її користування. Банківський кредит надається позичальнику на принципах забезпеченості, повернення, строковості, платності та цільового характеру використання.

Особливий інтерес викликає законодавче тлумачення сутності кредиту, наведене в законі України "Про банки і банківську діяльність".

Воно базується на сутності банківських кредитних операцій. Статтею 2 цього закону трактування кредиту зводиться до наступного: "Банківський кредит – це будь-яке зобов'язання банку надати певну суму грошей, будь-яка гарантія, будь-яке зобов'язання придбати право вимоги боргу, будь-яке продовження терміну погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання на сплату відсотків та інших зборів з такої суми" [8].

Відповідно до Закону України "Про банки і банківську діяльність", кредит не розглядається як грошові кошти чи матеріальні ресурси. У цьому законі сутність кредиту пов'язана із зобов'язаннями, що впливають із умов договорів відповідно до Цивільного кодексу України, зокрема його 4 та 151 статей. Це дає підстави стверджувати, що кредит функціонує в рамках економічних відносин. Таким чином, у різних законах України є різні підходи щодо тлумачення сутності однієї і тієї ж економічної категорії – кредиту, на якому базуються усі кредитні відносини в країні, а це, безумовно, має негативний вплив на організацію банківського кредитування в цілому.

Досить часто кредит можуть плутати з інвестицією та позикою. Головною відмінністю кредиту від позики є те, що він не може бути виданий на безвідсотковій основі. Кредити надаються кредитно-фінансовими установами, діяльність яких регулюється державними органами, зацікавленими в стабільній і прибутковій їх діяльності [8].

Головною відмінністю кредиту від інвестицій є те, що кредит повинен бути повернутий у будь-якому випадку, незалежно від прибутковості проекту. В той же час, інвестиції повертаються лише в тому випадку, якщо проект розвинувся й став приносити прибуток [1].

Якщо планується залучення додаткових фінансових інвестицій, даний процес повинен знайти своє відображення у фінансовому плані підприємства. Такий підхід дозволяє на ранніх етапах визначити: скільки коштів і на що буде витрачено; коли підприємство буде відчувати дефіцит, скільки потрібно позичити на цей період; з'ясувати, коли і як повернути кредит; при виникненні ситуації, коли виникне надлишок коштів, спланувати, як максимально ефективно їх використати [9].

Процес банківського кредитування підприємств можна охарактеризувати як комплекс дій, пов'язаних з оформленням, видачею, обслуговуванням та погашенням кредиту. Його поділено на кілька етапів, кожний з яких забезпечує розв'язання конкретних завдань (рис. 1).

Рис. 1. Етапи банківського кредитування підприємств

Як видно з рис. 1, процес банківського кредитування підприємств включає в себе сукупність взаємозв'язків позичальника і банку з приводу здійснення кредитної операції. Саме від правильної організації процесу кредитування у банку та розподілу повноважень між відповідними службами та підрозділами банківської установи залежить ефективність прийняття рішення щодо кредитного проекту.

Таким чином, у роботі розглянуто основні теоретико-методологічні підходи до визначення сутності та видів кредитування підприємств. Головна увага зосереджена на з'ясуванні можливостей використання банківського кредиту як основного джерела додаткового фінансування. Проведені дослідження свідчать, що за сучасних умов господарювання налагодження кредитних взаємовідносин банків з позичальниками можливе лише за умов теоретичного обґрунтування сутності кредиту та його ролі у відтворювальному процесі. Здійснені дослідження сприяють застосуванню економічно обґрунтованих підходів щодо організації процесу кредитування, дають можливість на паритетних умовах будувати взаємовідносини банків з підприємствами-позичальниками за умов дотримання принципів кредитування.

Література

1. Богатин Ю. В. Економічне управління бізнесом : навч. посіб. / Ю. В. Богатин, В. А. Швандер. – К. : ЮНИТИ-ДАНА, 2010. – 391 с.
2. Бланк І. А. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / І. А. Бланк. – К. : Ніка-Центр, 2011. – 655 с.
3. Віленський П. Л. Оцінка ефективності кредитування підприємств : навч. посіб. / П. Л. Віленський, В. Н. Лівшиц. – К. : Діло, 2010. – 888 с.
4. Гіляровський Л. Т. Економічний аналіз : підручник для студ. вищ. навч. закл. / Л. Т. Гіляровський. – К. : ЮНИТИ-ДАНА, 2012. – 615 с.
5. Ігоніна Л. Л. Фінансування підприємницької діяльності : навч. посіб. / Л. Л. Ігоніна. – К. : Фенікс, 2012. – 580 с.

6. Ліпсіц І. В. Економіка : навч. посіб. / І. В. Ліпсіц. – К. : Фенікс, 2011. – 530 с.

7. Ходаківська В. П. Ринок фінансових послуг.: навч. посіб. / В. П. Ходаківська. – К. : ЦУЛ, 2012. – 616 с.

8. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 19.05.2011 р. № 3394-71 // Відомості Верховної Ради. – 2011. – № 1. – С. 1–47.

9. Тарасюк Г.М. Бізнес-план: розробка, обґрунтування та аналіз : навч. посіб. / Г. М. Тарасюк. – К. : Каравела, 2008. – 280 с.

Науковий керівник

к.е.н., викл.

Гонтар Д. Д.

Опубліковано в авторській редакції